
Ensidig om kreftrisiko ved snusbruk

KORRESPONDANSER

TORDEL STEEN

Tore Sanner og medarbeidere argumenterer i Tidsskriftet nr. 14/2000 (1), ”tobakksnummeret”, for at snus gir munnhulekreft. Utgangspunktet er merkelig nok at to store epidemiologiske studier (2, 3), publisert i gode anerkjente tidsskrifter, konkluderer med det motsatte. Sanner mener delresultatet av studiene tilsier at det likevel er en sammenheng. Statistisk ikke-signifikante delresultater er da ikke vanligvis ansett som godt vitenskapelig bevis? Sanner unnlater å kommentere opplysninger i studiene som underbygger manglende risiko: Sverige har lavere forekomst av de omtalte cancertyper enn snusløse Europa, i Nord-Sverige er det høyere frekvens av snusbrukere og lavere forekomst av hode-/halscancer enn i Sør-Sverige, Sverige hadde 14 tilfeller av gingiva- eller buccalslimhinne-cancer per år i årene 1991 – 93, *ingen* av disse på innsiden av overleppen. Burde ikke dette være kommentert, om ikke annet som paradokser?

For øvrig er argumentasjonen at snus inneholder karsinogener. Er det ikke interessant hvis daglig slimhinnekontakt med karsinogener ikke gir målbart økt cancerhyppighet? Det nevnes ikke at en histopatologisk studie ikke fant (pre)maligne forandringer under overleppen hos snusere (4). Derimot refereres en eldre, amerikansk pasient-kontrollstudie (5) og en svensk, retrospektiv studie (6). Sanner nevner ikke at begge har store metodesvakheter. I Winn og medarbeideres studie (5) var kontrollpersonene pasienter, og analysen korrigerer ikke for andre livsvaner. Axéll og medarbeideres studie (6) er det meget vanskelig å trekke konklusjoner fra: Av 375 menn med plateepitelkreft i munnen hadde 13 % brukt snus, mot 15 % i den mannlige befolkningen (6). Taler det for at snus gir kreft i munnen? Når man er kritisk til artikler som konkluderer med manglende kreftrisiko ved snus, burde man vært like kritisk til arbeider som viser det motsatte.

Sanner unnlater å referere undersøkelser som taler imot kreftrisiko. Eksempelvis fant en amerikansk undersøkelse av 16 598 dødsfall ingen økt risiko for kreft i munnen hos brukere av oral tobakk, etter korreksjon for alkoholbruk, røyking og yrke, selv ikke når all usikkerhet ble trukket i disfavør av oral tobakk (7). Når man unnlater å referere funn som tyder på manglende sammenheng, blir fremstillingen skjev og mister troverdighet.

Når man bestrider konklusjonen i de to eneste store, metodologisk gode studiene som finnes, bør det begrunnes på annen måte enn ved å trekke ut ikke-signifikante delresultater.

Etter min oppfatning er omtalte kronikk ubalansert, til dels misvisende. Legeforeningen vil bekjempe tobakk. Men bør Tidsskriftet gi avkall på faglig standard i denne saks tjeneste?

LITTERATUR

1. Sanner T, Dahl JE, Andersen A. Kreftrisiko ved bruk av snus Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 1669 – 71.
2. Schildt E-B, Eriksson M, Hardell L, Magnuson A. oral snuff, smoking habits and alcohol consumption in relation to oral cancer in a Swedish case-control study. Int J Cancer 1998; 77: 341 – 6.
3. Lewin F, Norell SE, Johansson H, Gustavsson P, Wennerberg J, Biörklund A et al. Smoking tobacco, oral snuff, and alcohol in the etiology of squamous cell carcinoma of the head and neck. Cancer 1998; 82: 1367 – 75.
4. Axéll J, Mörnstad H, Sundström B. The relation of the clinical picture to the histopathology of snuff dipper's lesion in a Swedish population. J Oral Pathol 1976; 5: 229 – 36.
5. Winn DM, Blot WJ, Shy CM, Pickle LW, Toledo A, Fraumeni JF. Snuff dipping and oral cancer among women in the southern United States. N Engl J Med 1981; 304: 745 – 9.
6. Axéll T, Mörnstad H, Sundström B. Snusning och munhålecancer – en retrospektiv studie. Läkartidningen 1978; 75: 2224 – 6.
7. Sterling TD, Rosenbaum WL, Weinkam JJ. Analysis of the relationship between smokeless tobacco and cancer based on data from the National Mortality Followback Survey. J Clin Epidemiol 1992; 45: 223 – 31.

Publisert: 10. august 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. juli 2026.